

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
« ____ » _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему:
«Сучасний стан страхового ринку України та напрямки покращення
фінансової надійності страхових компаній»

Виконавець:

студентки 6 курсу ЦЗФН факультету

Єфимова Анастасія Сергіївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Астахова Н.І. _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ	
1.1. Поняття фінансової надійності страхових компаній.....	6
1.2. Джерела забезпечення фінансової надійності страхових компаній	9
1.3. Характеристика фінансових ризиків як чинників, які впливають на фінансові ресурси страхової компанії	17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ	
2.1. Аналіз діяльності страхових компаній України	22
2.2. Аналіз ресурсів страхових компаній України та їх вплив на фінансову надійність.....	31
2.3. Оцінка фінансової надійності страхової компанії (на прикладі СТДВ «Глобус»).....	40
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	
3.1. Проблеми та перспективи розвитку сучасного страхового ринку України	49
3.2. Методичні рекомендації щодо забезпечення фінансової надійності страхових компаній України	53
3.3. Шляхи підвищення фінансової надійності страхування в СТДВ «Глобус»	61
ВИСНОВКИ	68
Список використаних джерел	73
Додатки	81

ВСТУП

Зважаючи на складні умови в політичній та економічній сфері країни особливе місце набуває питання щодо забезпечення захисту учасників господарської діяльності від потенційних загроз та негативних факторів. З метою уникнення ризику або його мінімізації у світовій практиці застосовують страхування як змогу відшкодування економічних збитків завданих стихійними лихами, промисловими аваріями, катастрофами, захист інтересів фізичних та юридичних осіб при настанні несприятливих та непередбачених подій тощо.

На сьогодні страхування є одним зі стратегічних секторів економіки, адже воно сприяє акумулюванню заощаджень у вигляді страхових премій і перетворенню їх в інвестиції. Страхування виконує не лише компенсаційну функцію, але й сприяє розв'язанню значної кількості макроекономічних завдань держави. Таким чином можна стверджувати, що основою досягнення соціальної злагоди, високого рівня життя населення та стабільності народногосподарського відтворювального процесу є досконала система страхового захисту.

Безперечно, лише фінансово надійні страховики будуть ефективно впливати на фінансовий ринок, оскільки відсутність або низький рівень фінансової надійності суб'єкта господарювання призводить до його неплатоспроможності, а у кінцевому результаті і до банкрутства.

Роль фінансової надійності для страховиків є особливою, адже при реалізації страхової послуги страхувальник сплачує страховику страхову премію та розраховує, що в майбутньому при настанні страхового випадку страхова компанія повністю або частково покриє понесені збитки. Така особливість страхової діяльності обумовлює важливість забезпечення високого рівня фінансової надійності страховика. Високий рівень фінансової надійності страховика є одним з найголовніших завдань для менеджменту страхової

компанії, адже від рівня фінансової надійності буде залежати можливість виконання страховою компанією взятих на себе зобов'язань.

Питанню забезпечення надійності страхових компаній приділяється увага багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Вагомий внесок у розробку теоретико методичних засад оцінки фінансової надійності страхових компаній здійснили такі вчені, як: І. Г. Аберніхіна, В. Д. Базилевич, В. П. Братюк, В. М. Батуріна, І. Ю. Кисільова, Н. О. Кобилиця, Г. М. Малинич, В. М. Олійник, А. Ю. Полчанов, Н. В. Ткаченко, О. О. Шакура та ін. Систематизацією показників оцінки фінансової надійності страховиків займалися Н. О. Шишпанова, Т. В. Шкарлет та інші.

Питання забезпечення фінансової надійності страхових компаній досліджене не в достатній мірі. Тому є необхідним формування нових підходів та встановлення низки показників щодо забезпечення фінансової надійності страхових компаній.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у розкритті теоретичних основ фінансової надійності страхових компаній України, аналізі ресурсів страхових компаній та їх впливу на фінансову надійність і наданні відповідних рекомендацій щодо забезпечення фінансової надійності страховика.

Реалізація мети дослідження обумовлює необхідність вирішення таких завдань:

- визначити економічний зміст поняття фінансова надійність;
- розглянути джерела забезпечення фінансової надійності страхових компаній;
- охарактеризувати фінансові ризики, які впливають на фінансові ресурси страхової компанії;
- проаналізувати діяльність страхових компаній України;
- проаналізувати ресурси страхових компаній України та їх вплив на фінансову надійність;
- проаналізувати фінансову надійність страхової компанії СТДВ «Глобус»;

- виявити проблеми , які впливають на фінансову надійність страхових компаній України;
- запропонувати методичні рекомендації, щодо забезпечення фінансової надійності страхових компаній України;
- внести пропозиції щодо напрямків підвищення фінансової надійності страхування в СТДВ «Глобус».

Об'єктом дослідження даної кваліфікаційної роботи є процеси впливу страхових ресурсів страхових компаній України на їх фінансову надійність.

Предметом дослідження виступають економічні відносини щодо формування страхових ресурсів та їх впливу на фінансову надійність.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення, метод логічного узагальнення, діалектичний метод, оцінювання, класифікація, системний та порівняльний аналіз.

Інформаційну базу дослідження складають наукові праці зарубіжних та вітчизняних економістів, законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність страхових компаній в Україні, звітні дані щодо діяльності та функціонування страхових компаній, науково-методична література, наукові статті, матеріали періодичних видань, фінансова звітність СТДВ «Глобус» за останні роки.

За результатами виконання кваліфікаційної роботи було опубліковано 1 статтю: «Оцінка сучасного стану та перспективи розвитку страхування автотранспортних засобів України» // Друга науково -практична студентська конференція 16.04.2018.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження в роботі було з'ясовано, що сутність фінансової надійності страхових компаній полягає у забезпеченні стійких гарантій захисту майнових інтересів страхувальників та своєчасна страхова виплата. Тобто, фінансова надійність страхової компанії — це економічна категорія, що характеризує такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу і використання, за якого страхова компанія залишається платоспроможною і здатною своєчасно й у повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками в умовах негативного впливу зовнішніх чинників, спричинених зміною параметрів середовища, в якому вона перебуває, або внутрішніх чинників, викликаних реалізацією одного або низки ризиків страховика.

Чинниками фінансової надійності страхової компанії можуть бути різні явища, які впливають на стан організації її фінансів. Серед основних чинників можуть бути виділені зовнішні та внутрішні.

Діяльність страхових організацій пов'язана з великою кількістю ризиків, адже вони не тільки приймають чужі ризики на себе у страхуванні, а й ризикують власними коштами в процесі ведення інвестиційної діяльності. Виділяють такі фінансові ризики страхових компаній, як внутрішні та зовнішні.

До внутрішніх належать: депозитний ризик, ризик зниження фінансової надійності, ризик втрати платоспроможності, кредитний ризик та інвестиційний. До зовнішніх відносять: валовий ризик, процентний, ціновий та податковий ризики.

У роботі був зроблений аналіз діяльності страхових компаній України за останні роки. Завдяки аналізу, можна стверджувати, що протягом 2013-2017 років кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення. Також спостерігається низький рівень розвитку страхування життя. Можна констатувати, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на

страховому ринку основну частку валових страхових премій акумулюють 100 СК "non-Life" та 20 СК "Life".

Проаналізувавши динаміку страхових премій страхових компаній України за останні роки, можна стверджувати, що чисті страхові премії мають тенденцію до збільшення, а валові премії до зменшення. Причому, приріст чистих страхових премій у I кварталі 2018 року відбувся за такими видами страхування: страхування вантажів та багажу, страхування кредитів хвороби, страхування відповідальності перед третіми особами, страхування від нещасних випадків, страхування життя, медичне страхування та ін.

Водночас, спостерігається зменшення чистих страхових премій з авіаційного страхування та страхування фінансових ризиків.

Було з'ясовано, що цілому рівень проникнення страхування в Україні знаходиться на недостатньому рівні.

На основі аналізу динаміки страхових резервів страхових компаній України за останні роки було з'ясовано, що вони мають тенденцію до збільшення. Збільшення величини страхових резервів відбулось переважно за рахунок нарощування обсягів технічних резервів.

Також у роботі було проведено аналіз динаміки рівня валових та чистих страхових виплат страхових компаній України за останні роки. Таким чином, високий рівень чистих страхових виплат спостерігався з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, за видами добровільного особистого страхування та за видами добровільного майнового страхування.

За період 2013-2017 роки було визначено коефіцієнт забезпечення власника коштами, та з'ясовано, що незначна кількість страхових компаній дотримується нормативного значення показника. Це може означати, що відповідні страхові компанії взяли на себе досить багато зобов'язань і в майбутньому можуть виникнути проблеми з їх погашенням.

На основі аналізу рівня виплат СТДВ «Глобус» було з'ясовано, що рівень виплат протягом періоду з 2013-2017 роки поступово збільшується. Ця

компанія з відносно стабільним положенням на ринку, підтримує рівень страхових виплат без значних коливань.

На основі аналізу динаміки власного капіталу, страхових резервів та активів СТДВ «Глобус» за 2013-2017 роки можна стверджувати, що у Товариства прослідковується позитивна тенденція до збільшення власного капіталу та активів. Це говорить про те, що наявність достатнього власного капіталу та активів забезпечить здатність страховика відповідати за своїми зобов'язаннями.

Аналіз динаміки страхових премій та страхових виплат СТДВ «Глобус» показує, що обсяг страхових премій так як і виплат має тенденцію до збільшення. Отже, менеджмент страхової компанії має прагнути досягти якомога нижчого рівня страхових виплат, що в свою чергу являється важливим фактором впливу на фінансову надійність страхової компанії.

Завдяки розрахунку коефіцієнта надійності страхової компанії було з'ясовано, що динаміка значення цього показника заслуговує на позитивну оцінку.

Розмір коефіцієнта накопичення СТДВ «Глобус» за 2013-1 півріччя 2018 роки постійно коливається, та на кінець 1 півріччя 2018 року склав 0,27.

Розрахунок фінансового левериджу СТДВ «Глобус» за 2013-2017 роки показав, що за рахунок залучення позикових коштів рентабельність власного капіталу збільшується.

У кваліфікаційній роботі було розглянуто такі проблеми розвитку сучасного страхового ринку України, як:

- несприятлива політична та економічна ситуація в країні;
- недосконала нормативно-правова база;
- недостатність фінансового забезпечення населення;
- відсутність довіри населення до страхових компаній та низький рівень володіння інформацією про стан і можливості страхового ринку;
- низький рівень забезпеченості страхових вкладень;
- низький рівень капіталізації страховиків;

- низький рівень забезпечення відповідальності за великі застраховані ризики;
- перестраховання частини великих ризиків за кордоном;
- необґрунтований виток грошових коштів з України;
- відсутність достатньої кількості кваліфікованих фахівців у даній галузі;
- знецінення національної валюти;
- неможливість здійснення довгострокових видів страхування;
- неефективне регулювання страхової діяльності з боку держави;
- відсутність чіткої стратегії розвитку страхового ринку;
- сучасний страховий ринок не повною мірою відповідає тенденціям розвитку світового страхового ринку.

Для того, щоб подолати ці проблеми у роботі був запропонований досвід зарубіжних країн, а саме:

- застосування новітніх технологій та впровадження інновацій у страховій діяльності;
- вдосконалення законодавчої бази;
- забезпечення впровадження міжнародних стандартів ведення страхової діяльності;
- визначення надійної та ефективної стратегії розвитку страхового ринку України;
- проведення просвітницьких заходів населення з метою популяризації страхових послуг;
- підтримання активної участі в інвестиційній діяльності страхових резервів;
- дозволити застосування європейських інноваційних страхових програм, які передбачають збалансування якісних і кількісних параметрів страхової угоди;
- реалізувати заходи щодо співстрахування.

Також, для підвищення фінансової надійності страхування в СТДВ «Глобус» було запропоновано такі заходи, а саме:

- підвищення ефективності роботи персоналу;
- одним з основних критеріїв надійності СК є диверсифікований портфель, тому необхідно збільшити кількість видів страхових послуг;
- ризики страхова компанія повинна розміщувати в надійних і великих страхових компаніях, бажано – зарубіжних;
- компанії слід бути більш відкритою;
- активніше використовувати мережі послуг Інтернет-страхування;
- для покращення фінансової надійності було б доречно посилити фінансово-аналітичні роботи;
- необхідно сприяти зростанню обсягу страхових премій на 15-20%.

Це надасть страховій компанії стимулів до підвищення рівня фінансової надійності, за умови правильної оцінки страховик зможе здійснювати ефективне управління власними фінансовими ресурсами, досягти належного рівня конкурентоспроможності своєї страхової компанії, забезпечити виконання зобов'язань у повному обсязі та функціонувати протягом тривалого періоду навіть при настанні значних за розмірами збитків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олійник В.М. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї / В.М. Олійник, Є.К. Бондаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2014. — Вип. 39. — С. 149—157.
2. Балицька М.В. Роль фінансової стійкості страхових компаній у забезпеченні фінансової стабільності економіки країни / М.В. Балицька // Економіка та держава. — 2016. - № 9. — С.90.
3. Дослідження сутності фінансової надійності страховика в умовах розвитку системи комерційного страхування в Україні / О.О. Шакура // Науковий вісник НЛТУ України. — 2013. — С. 272.
4. Журавка О.С. Страхова культура як один із чинників впливу на розвиток страхування / О.С. Журавка, С.Г. Лопатченко // Ефективна економіка. — 2015. — С. 978.
5. Палкін А.В. Функціональний взаємозв'язок з показників та факторів фінансової стійкості страхової організації / Палкін А.В. // Фінанси. — 2013. -№12. — С. 68.
6. Щербань О.Д. Забезпечення фінансової надійності страховика / О.Д. Щербань // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Науковий журнал. Серія: Економічні науки. -2015. -№ 3 (80). — С.80.
7. Іонін Є.Є. Розв'язання питань методологічного обґрунтування понять «платоспроможність» і «ліквідність» / Є.Є. Іонін // Актуальні проблеми економіки. - 2013. - № 6. - С. 30-43.
8. Іванюк І.С. Теоретичні підходи до визначення категорії «фінансова стійкість страхової компанії» / І.С. Іванюк, Д.С. Маруженко // Фінанси України. - 2016. - № 11. - С. 9-11.
9. [Електронний ресурс].-Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/>

10. Мурашко О.В. Технічні резерви та їх роль у забезпеченні фінансової надійності страхової компанії / О.В. Мурашко // Фінанси. Економічна безпека . - 2013. – С.260.
11. Науменкова С.В. Оцінка впливу галузевої приналежності на рівень перспективної платоспроможності позичальника / С.В. Науменкова // Вісник Національного банку України. - 2013. - № 7. - С. 1-8.
12. Ромащенко О.В. Планування і прогнозування фінансової діяльності страхових компаній на основі економіко-математичного моделювання / О.В. Ромащенко // Ринок цінних паперів. - 2015. - № 4. - С. 87-96.
13. Шірінян Л. В. Комплексна оцінка фінансової стрійкості страхових компаній [Текст] / Л. Шірінян, А. Глущенко // Економіка України. – 2013. - №9. – С.31-38.
14. Землячова О.А Класифікація фінансових ризиків та методи їх зниження /О.А. Землячова // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2015. – С.50.
15. Разумцев В. В. Фінансові ризики в страховій діяльності та їх класифікація/В.В. Разумцев // ВісникСхідноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2015. – № 4. – С. 196.
16. Конечна Т.В. Фінансові ризики страхових організацій / Т.В. Конечна // Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – 2017. - С.9.
17. Ваніна Д. А. Класифікація фінансових ризиків страхових організацій / Д. А. Ваніна // Науковий вісник. – 2014. – № 1. – С. 17–29.
18. [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/>
19. Сінельнік В.В. Роль та місце ризик-менеджменту у забезпеченні фінансової надійності страхових компаній / В. В. Сінельнік // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. – 2013. – Т. 146. – С. 86–91.
20. Журавка О.С., Васильчук А.Ю. Аналіз сучасного стану страхового ринку України / А.Ю. Журавка, А.Ю. Васильчук // Ефективна економіка - 2017.- № 3.-С.57-65.

21. Мельник О. І. Аналіз сучасного стану страхового ринку України / Мельник О.І. // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»-2018.- №7.- С.110.
22. Підсумки діяльності страхових компаній України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forinsurer.com.ua>.
23. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.en.gdv.de/wp!content/uploads/2015/11/Statistical_Yearbook_2016.pdf.
24. Шірінян Л.В. Страховий менеджмент : [конспект лекцій для студ. спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання] / Л. В. Шірінян. – К. : НУХТ, 2014. – 143 с.
25. Борисюк О.В. Оцінка фінансових ресурсів страховика як ключовий елемент страхового менеджменту /Борисюк О.В.// Економіка і суспільство Випуск # 2 - 2016.- С.509.
26. Чайковська В.П.Оцінка забезпечення фінансової надійності страхових організацій в Україні / В.П. Чайковська //Інвестиції: практика та досвід № 12-2013.- С.35-36.
27. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>.
28. Павловська О.В. Фінансова стійкість страхової компанії та критерії її забезпечення/ О.В. Павловська //Ефективна економіка- 2016.- С. 3.
29. [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.ic-globus.com/ua>
30. [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.tristar.com.ua> .
31. Ненно І. М. Фінансове забезпечення розвитку страховика / І.М. Ненно //Економічна наука – 2014. – С.200.
32. Мельничук Ю.М. Аналіз ефективності діяльності страхових компаній України як активізатор фінансово-інвестиційного процесу / Ю.М. Мельничук // Збірник наукових статей за матеріалами IV Всеукраїнської науковопрактичної конференції – 2018.-С.106

33. Звітність фінансових установ Фінансова компанія №1 2017 СТДВ «Глобус».
34. Звітність фінансових установ Фінансова компанія №1 2016 СТДВ «Глобус».
35. Звітність фінансових установ Фінансова компанія №1 2015 СТДВ «Глобус».
36. Звітність фінансових установ Фінансова компанія №1 2014 СТДВ «Глобус».
37. Звітність фінансових установ Фінансова компанія №1 2013 СТДВ «Глобус».
38. Чернецька Ю.А.Управління левереджем з метою досягнення стійкого розвитку підприємства / Ю.А. Чернецька // Вісник соціально-економічних досліджень -№38- 2015.- С.373.
39. Підсумки діяльності страхових компаній за 2013 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2013.pdf.
40. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2014.pdf.
41. Підсумки діяльності страхових компаній за 2015 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2015.pdf.
42. Підсумки діяльності страхових компаній за 2016 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2016.pdf.

43. Підсумки діяльності страхових компаній за 2017 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2017.pdf.
44. Підсумки діяльності страхових компаній за за I квартал 2018 року [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk_4kv_2018.pdf.
45. Луцишин О.О. Проблеми і перспективи розвитку страхового ринку України / О.О. Луцишин // Наука молода – 2016. - № 24 - С.82-84.
46. Козоріз Г. Г. Пріоритетні напрями модернізації страхового ринку України в умовах глобальних викликів [Текст] / Г. Г. Козоріз // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 26-34.
47. Матвеев В.В., Гайдаржийська О. М. Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку/ В. В. Матвеев, О. М. Гайдаржийська // «Young Scientist»- № 2 (54) - 2018.- С.727.
48. Кривенцова А.М. Оцінювання фінансової стійкості страхових компаній-зарубіжний досвід для України / А.М. Кривенцова // Європейські перспективи -№ 2- 2016.-С.138.
49. Рудь І.І. Аналіз страхового ринку України / І.І. Рудь // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 10. – С. 856–859.
50. Козьменко О.В. Нові вектори розвитку страхового ринку України : монографія / О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва ; керівник авт. проекту д. е. н., проф. О.В. Козьменко. – Суми: Університетська книга- 2013. –С. 316 .
51. Бодня А.В. Іванченко М.А. Пономарьова О.Б. Визначення проблем страхового ринку та їх вирішення - Випуск 5. -2015.- С.816.
52. Сафонова О.Д. Сучасний стан страхового ринку України та основні проблеми його розвитку / О.Д. Сафонова // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2014. – С. 98.

53. Андрєєва О.І. Обґрунтування складових стратегій розвитку страхового ринку України / О.І. Андрєєва // Науковий вісник Херсонського державного університету- Випуск 21.-2016.-С.155-156.
54. Журавка О. С. Сучасні тенденції розвитку страхового ринку України [Електронний ресурс] / О. С. Журавка. – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/VUABS/2014_1/28_03_02.pdf
55. Терещенко Т.Є. Управління якістю страхової послуги / Т.Є. Терещенко // Економічні науки- Вісник Хмельницького національного університету- 2014.- № 3-С. 77.
56. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>.
57. Залєтов О.О. Страхова політика та стратегії її реформування в Україні / О.О. Залєтов // Економіка -2015. - С.36.
58. Пікус Р.В. Інноваційний розвиток страхової діяльності як основа підвищення її ефективності / Р. Пікус, В. Заколюдажний // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – Вип. 3. – С. 72–80.
59. Богріновцева Л.М. Розвиток інноваційної діяльності страхових компаній в Україні / Л.М. Богріновцева// Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів в умовах нової соціально-економічної реальності -2017.-С. 225-227.
60. Кострач Л. М. Тенденції розвитку страхових компаній в Україні / Л. М. Кострач, Л. О. Рудь // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2015. – № 2. – С. 135–153.
61. Балицька М. В. Інвестування страхових резервів як фактор підвищення фінансової стійкості страховика /М.В. Балицька // Міжнародні економічні відносини та світове господарство - Випуск 12, частина 1 - 2017.- С.21.

62. Залетов О. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні / О. Залетов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - №3(180)/2016. – С. 25–32.
63. Закон України «Про страхування» № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
64. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика: Розпорядження Нацкомфінпослуг України від 23.02.2016 р. № 396 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.Rada.gov.ua/laws/show/z0417-16>.
65. Руденко В. Страховиків врятували від дефіциту [Електронне джерело] / В. Руденко // Режим доступу: <https://finclub.net/ua/analytics/strakhovykiv-vriatuvaly-vid-defitsytu.html>.
66. Цуркан, І.М. Підвищення ефективності діяльності страхової компанії в ринковому середовищі [Текст] / І.М. Цуркан // Вісник НГУ -2014. –С. 15–21.
67. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-2014-global-insurance-outlook/\\$FILE/EY-2014-Global-insurance-outlook.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-2014-global-insurance-outlook/$FILE/EY-2014-Global-insurance-outlook.pdf)
68. Лук'яненко І.Г., Сінельнік В.В. Сучасні тенденції функціонування та напрями реформування страхового ринку України / І.Г. Лук'яненко, В.В. Сінельнік - Випуск № 27/1 -2015.- С.226.
69. Полчанов А. Ю. Особливості розвитку страхування в умовах поширення інтернету / А. Ю. Полчанов // Вісник ЖДТУ. – № 1 (71). – 2015. – С. 256-260.
70. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

71. Свешнікова К. Т., Тюлін А. С. Перспективи розвитку Інтернет-страхування в Україні / К. Т. Свешнікова, А. С. Тюлін // Інноваційна економіка. – № 5 (43). – 2013. – С. 264-268.
72. Пономарьова О.Б., Зінченко О.М Особливості розвитку страхування в умовах поширення інтернету / О.Б. Пономарьова, О.М. Зінченко// «Young Scientist» - № 5 (32) .– 2016.-С.140.
73. Плиса В.Й. Інтеграція страхового ринку України у світовий страховий простір / В.Й. Плиса // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - Вип. 139. -2015.-№7.-С.94-103.
74. Мних М. Досвід функціонування страхових ринків зарубіжних країн / М. Мних // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – № 5. – С. 38.
75. Нікуліна Н.Н. Інвестиційна політика в страхових організаціях. Теорія і практика: навч. посіб.для студентів вузів / Н. Н. Нікуліна, С.В. Березіна. – 2013. – С.511.
76. Гавриліна Н.І. Використання результатів фінансового аналізу для оцінки діяльності організацій на основі шкали фінансово-економічної стійкості шляхом відхилення від точки рівноваги // Сучасні проблеми науки та освіти. - 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=7038>